

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (előléptetések; budapesti napló: Kossuth Lajos ur röpiratának rövid ismertetése, játékszini krónika, 's a' t. az ág. hitvallásnak bányakerületi 's az orvosok és természetvizsgálók közgyűlése Pesten; Pestmegye közgyűlésének eredvénye; Szabolcsmegye: szolgabírói járások iránti intézkedés, katonaság élelmezése, adózási ügy, ovó rendszabály a' gyakori lopások ellen, rabok nyilvános veretése megszüntetve, nemzeti nyelvünk terjesztése, igazolás némely megrótt visszaélések iránt, 's a' t.; Ungmegye: tisztújítási rendelkezések, vita a' kisgyűlések eltörlésiről, eperfatenyészés, 's a' t.; Krassómegye: eperfatenyészés, Libay remekműve, az erdélyi részek visszakapcsolatása iránt fölrás határozatott, végzés az érseki táblabíróság kinevezése iránt utlevelek magyar nyelven kiadása: 's a' t.) Spanyolország (a' cortes eloszlott; a' papi jószágok iránti törvényt a' tanács is elfogadta; 's a' t.) Anglia (a' ministerség 91 szónyi kisebbségben maradván lemondott; 's a' t.) Külföldi elegyhir. —

Magyarország és Erdély.

A' nm. m. kir. udv. Kamra a' farkasvölgyi kir. 30czados hivatalra Gabriely Lajos landsei 30czadost 's helyére Sa u e r László vismathi 30czad-ellenőrt alkalmazá; továbbá Tintor Sámuel buccariczai 30czadost hasonló rangban Portoreba 's helyére Péterffy Antal glinai utlevél-vizsgálót léptet; végre Mosel Antal rónaszéki sóaknai tisztet és királyvölgyi munkaintézőt sóvári sófőzés-felvigyázósági segédgé mozdítá elő.

Budapesti napló. Mult héten jelent meg, mint már röviden érintők „Felelet gr. Széchenyi Istvánnak Kossuth Lajostól”, ára 1 fr. 40 kr. p. p.; e' munka kétségbe vonhatlan jeleit viseli magán a' szerző ritka elméjének; de a' részrehajlatlan bírálót teljességgel nem elégítheti ki, minden ügyes ügyészi fogásai mellett is, 's mi meg vagyunk bensőleg győződve arról, miszerint e' védirat talán még inkább fogja csökkenteni a' szerző népszerűségét, mint a' vádirat tevő; mert a' ki higgadt elmével 's elfogultság nélkül kétszer végig olvasa e' védiratot, az bizonyosan akaratlanul is megvallandja magának, hogy nem lehet az jó ügy, mellyet illy elme csak így bír védelmezni. Részletes bírálatot nem szándékunk adni, mert az több ívet igényelne; de e' hely köréhez képest néhány rövid észrevételt elmondani talán nem leend czélszerűtlen. Valamint lapjában többször szereti magát említeni a' szerző, úgy itt sem mulasztja el azt, 's mindjárt bevezetésül megható költészi hévvel használja Shakspeare Coriolánjának e' szavait: „Look, sir, my wounds; I got them in my country 's service”, mi oda látszik mutatni, hogy a' szerző mindenek előtt a' keblek leggyöngédebb érzelmeit akará fölizgatni részvét-gerjesztésül, melly aztán képes legyen azon hézagot kipótlani, mit az okok elégtelensége maga után hagyhatna. Magában véve nem igen kárhoztathatni ezt, mert kiki úgy védi magát, mikép bírja, 's a' részvétgerjesztést nem szabad fegyvernek épen nem nevezhetni; de megvalljuk, hogy illy ügy kivivásánál illőbbnek hisszük az ész fegyverét a' szív érzelmeinek szánakozó részvételre gerjesztésinél, melly utóbbi modor a' hideg fontolgatást előre megvesztegeti, 's főképp a' hevesb vérűeknél nem ritkán épen azt mutatja jónak, mit a' higgadt értelem bírószeke nem ismérhet egészen helyesnek. Egyébiránt csekély belátásunk szerint jelen védirat három főbb részre szakad; először ugyanis Széchenyi autobiographiáját taglalja 's a' us gróf nagy érdemeit 15 évi távolba viszi vissza, mintegy en miniature akarván azokat előtűntetni megfordított szemcső által. Ebben egy kis igaztalanságot látunk, mert ezzel mintegy csökkenteni szándéka Széch. érdemeit, kit cselekvésben senki élő honfiai közül többé utól nem érhet, mert az ébresztési legnehezebb korszakot csakugyan ő idézte létre, ő rendezte el 's ő vezette ki a' chaosi zavarból, 's nagy kérdés: vajjon a' haladás mostani buzgó barátinak legnagyobb részét (talán akkor sem követnének el nagy vétket, ha mondanók valamennyit) nem a' us gróf lelkes föllépése buzdította é cselekvésre? 'S ez okból nem helyeselhetjük, ha bárki törekszik is azon érdemeket csökkenteni, miknek mind azt köszönnünk kell, mit eddig jelen nemzeti életünkben örvendetest tapasztaltunk. Még egyszer mondjuk tehát, hogy a' védirat e' részét nem tarthatjuk méltatlankodástól egészen mentnek, 's még az ügy taglalásánál is találunk itt ott némely személyeskedést, mire a' gróf nem adott hiedelmünk szerint elég méltó okot, mert ő akkor is szorosán az ügy irányában beszél, midőn személyeskedni látszik, 's a' kissé keserűbb szavakat csupán az okok nyomadékosabbakká tételére használja 's mindenkor a' valódi érdem őszinte megismerésével szelidíti. A' védirat sokszor mondja ugyan, hogy minden szavából ki akarja venni a' sértő fulánkot; de az illy mondatok után rendszeren csakugyan következik még is egy kis fulánk, mi ismét azt látszik tanusítani, hogy a' szerző leginkább a' pezsgőbb vérű olvasókra számít, kik azon szelid szavak által rögtön részvételre buzdulván az utánok következő élesbségek hatását nem veszik egészen észre. Az autobiographiát általában nem tartja helyesnek a' védirat, 's mi e' véleményben osztozunk, de némi kis megkülönböztetéssel. Önéletírás nincs a' maga helyén, ha az például a' védirat szerzőjétől származnék; de midőn olly ember lép föl azzal, kinek élete szoros kapcsolatban áll az egész nemzet életével, mellyet csak akkor mondhatunk élőnek, ha ez a' pusztá lélekzéstől valódi tettdús létele ébred föl, 's kinek ezen fölébresztést köszönnünk kell, akkor az önéletírás egészen helyén van, 's mi Széchenyiben illy férfit tisztelünk, 's meg vagyunk arról győződve, hogy e' nézetünkben a' haza nagyobb része örömmel osztozik. A' röpirat 2ik része Fouquier Tinville-féle gyanúsítási szerepet lobbogat a' gróf szemére, 's midőn a' szálkát keresi, nem veszi egyszersmind észre saját szemében a' gerendát. A' szerző ugyanis másoktól hallott, tehát mendemondán alapuló, szavait és mondatit idézi a' grófnak, miket ez magányélet körében társalgásilag hallatott, 's ez által azon gyanút akarja ébresztetni az olvasó közönségben, mintha a' gróf személyes ellenségeskedésből fogott volna tollat ellene, 's mintha szavait nem benső meggyőződés sugallata szerint írta volna. Ezt kimélve csak nem illő fegyvernek nevezük, mert az író személyes gyanúsítása helyett a' könyvben öszszehalmozott észre 's nyomos okokra kellett volna választát szoritnia, 's miután ezt nem tette, hanem mendemondákból csikart gyanúsításhoz folyamodott az ész sugalta okok zúzó fegyvere helyett, vajjon nem ártott é saját ügyénke,

főképp azok előtt, kik szívrazó tirádák által nem engedik magokat pillanatnyi fölhevülésben elragadtatni, hanem minden szót komoly bonczolgtatás alá szoktak vetni? Védirat e' részében mondja a' szerző, miért nem üzené meg neki Széchenyi nézeteit a' rosztal modorról? Vajjon mit használt volna az? Ha a' szerző hitelt adott a' hallott híreknek, úgy azon intéseket további tanácskozás nélkül is foganatosíthatta volna; de ő szíárdul megmaradt a' rosztal modornál, 's ez által bebizonyítá, miszerint annak helyességiről annyira meg volt győződve, hogy a' us gróf tanácsára sem szándékozott hajlani. Mondja továbbá a' szerző: miért nem hivatá őt tanácskozás végett a' gróf, vagy miért nem írt a' pesti Hirlapba cikkelyeket, mi utóbbira a' kiadó által levélben föl vala szólítva? E' kérdésből figyelmetlenséggel párosult kis hiuság is világlik ki. Ha a' szerző hajló volt Széchenyi tanácsára figyelni és valódilag ohajtá őt munkatársul megnyerni a' haza valódi java előmozdítására: vajjon nem illett volna é, sőt többet merünk mondani: nem lett volna é a' haza szent érdekében kötelessége, fölszólításra várakozás nélkül, személyesen megkeresni a' us gróft, 's vele a' tervezett hirlap kiadása iránt értekezni? Hogy e' csekély figyelmet Széch. megérdemlé, 's hogy ennek elmulasztását nehezen menthetni, azt hihetőleg a' legutolsóbb gondolkozásuk sem fogják tagadni, mert hiszen Kossuth ur azért még is követhette volna saját nézeteit, 's nem kényszerült volna a' kapott tanácsot vakon követni; de legalább azon édes megnyugvásnak jutott volna birtokába, hogy résziről nem mulasztá el semmit, mi által a' meghasonlást talán el lehetett volna kerülni, 's valljak meg őszintén, nem olly férfi é Széchenyi, kitől talán még a' pesti Hirlap szerkesztője is tanulhatott volna valamicskét, minek nem megvetendő hasznát vehetné hirlapírói fontos következményü pályáján? A' röpirat 3ik része végre felelni törekszik a' us gróf tömött okoskodására; de a' várakozásnak szinte nem felel meg, mert némely vádakát egészen elmellőz, minő például az Egressy-féle tény, mellynek valódiságáról olly könnyen meggyőződhetett volna itt helyben, mielőtt nyomorral annyit ideig küzdött színészként olly kiméletlen kifakadással támadta volna meg, másokra nézve a' 24 órai hirlapírói rögtönzések védköpönyegét ölti magára, 's ismét másokra nézve nagy általánossággal csak a' közvéleményre hivatkozik, a' helyett, hogy azokat nyomos ellen-okokkal halomra döntené. A' mit pedig a' modorról általánosan megjegyez, arra csakugyan difficile est satyram non scribere. A' modor miatti vád alól ugyanis illy furesa okoskodással véli magát fölmenthetni, hogy miután Széchenyi öllene gerjedelmes modorral írt, tehát a' modor iránti ellenvetést mintegy saját hibájával maga egyenlité ki. Ezen okoskodás merőben alaptalan; mert Széchenyi k ö n y v e t írt egy magányos ember ellen, Kossuth ur pedig hirlapban az egész közönség elibe terjeszté politikai eszméit gerjedelmes izgató modorban, 's a' nagy tömeg elméjét a' szív forró tüzével hevíté föl, melly állapotban vajmi súlyos aztán a' hideg megfontolás, 's vajmi könnyen tehet az ember ollyant is, mit az észnek hideg szózata utóbb keservesen bánat meg! A' könyv- és hirlapmodor közt tehát óriási különbség uralkodik. A' mi pedig a' közvéleményre hivatkozást illeti, az, a' jelen körülmények közt, igen keveset bizonyít, 's minden esetre nem annyit, hogy Széchenyi súlyos okait kiforgathatná, mert a' pesti Hirlap majd 4ezer előfizetője még nem közvélemény, 's más lapok már majd 5ezer előfizetővel is bírtak, 's jelenleg még több ezerrel is bírnak, a' nélkül, hogy azért magokat a' közvélemény öszpontjának nevezték volna. Némely más apróbb demonstratiót érinteni sem akarunk, mert 1—2 száz ember még a' világ egy részében sem alkotott közvéleményt, melly egyébiránt nem is ollymi csekélység, hogy azzal már félévi létezés után kérkedni lehetne. A' közvélemény emlegetése helyett tehát inkább velős, következetes, nyomos okokkal vértezett alapos czáfolatot várhatott e' nagyfontosságú ügy, 's mivel az nem következett be, tehát hihetőleg csökkenni fog azok száma, kik felhőt véltek borongni látni Széchenyi érdemesillaga fölé, és szaporodni azoké, kik csak egymással egyesülten akarnak haladni, és honfűtársaik e l l e n semmi megszakadástól nem gondolkoznak. Záradekul még csak annyit mondunk, hogy Kossuth ur most maga bizonyítá be Széchenyi gr. azon vádját, miszerint a' taktikának nem feltalálója, mert ki a' nemzet első emberét fáradhatlan munkálkodásai közepett gyanusítani akarja, az csakugyan ön-maga ellen intézi fegyverét. Még egyet: e' politikai kérdésnél az izgatásra nézve már O'Connell és Irland is említették. Ezt ide teljességgel nem alkalmazhatni. Anglia, és illetoleg leginkább a' tory párt, Irlandot annyira törekszik elnyomni 's annyira semmi kedvezményben nem részesíti, legszentebb jogait pedig egyről egyig annyira lábba t a p o s s a, 's e' méltatlanságokat olly sértő 's megvétel gúnynyal tetézi, hogy valóban csodálhatni az irlandiak béketűrését. És mégis, O'Connell leghevesb izgató beszédei is csak ébren törekszenek a' nemzetet tartani, 's mindenkor békés eszközök használatára és várakozásra inti honfűtársaikat. 'S mind e' mellett úgy hisszük, maga O'Connell sem merne jót állani az iránt, hogy vajjon nem fog é a' nép majd utóljára is erőszakhoz nyulni, mellyel tán saját sirját ásandja meg? Az O'Connell féle heves izgatást tehát csak ott menthetni, hol kormány és a' nemzet egy része folyvást szívverébe akarja mártani fegyverét egy rokon nemzetnek; de koránsem ott, hol mind a' kormány,

mind a' szabadítékosb osztály vetélkedve buzog az egész nemzetet, habár lassan is, de annál biztosabban, a' béke 's kölcsönös méltány utján valódi polg. boldogságra vezérteni, mit kölcsönös heves ingerlés 's meghasonlítás soha nem fog tartósan megalapíthatni. Ez egyedi meggyőződésünk e' nagyfontosságú tárgyról, melyet senkire nem szándékunk fölkényszeríteni, de melytől elállani soha nem fogunk, 's melynek nyilvánítása által az ellenkező hitűeket sem véljük sérteni. — E' napokban jelent meg Budán a' magyar kir. tud. egyetem bötüivel: „Ügyvédek, korszerű tervezet ezeknek ügyében ifj. Palugyay Imrétől“, Sr. 11 iv 3 részben; ára 1 fr 36kr p.p., kapható a' szerzőnél feldunáson 6 sz. ház 2ik emeletén balra. Tartalma: Iső rész: történeti vázlata az ügyvédi helyzetnek; 2ik r. ügyvédi helyzet fontossága, rendszeresítése és viszonyai; 3ik r. ügyvédtörvény-javaslat. A' tartalom rövid elsorolása tanúsítja, hogy a' munka több tekintetben érdekes. — A' budapesti hangászegyesület Frankenburg urat tiszteleti tagjává nevezte ki, minek következtében Mátray Gábor ur titoknoki hivataláról azonnal lemondott. — Nemzeti színpadunkon f. hó 3ikán, IVik Henrik házi élete“ vigj. 1 felv. és „Legjobb az egyenes ut“ vigj. 2 felv. adaték; 4ikén Joob javára bérszűnettel, Báléj“ dalj. 5 felv., Felbér Mari Reiterholm nejét éneklé 's kedvezéssel fogadtatott, Jób (hg) Éder Luiza (apród) ismét nagy szorgalmat tanúsítottak és köztetszésben részesültek; 5ikén „Peleskei notarius“ bohózat 4 felv., a' juratus szerepét a' czédulán Szerdahelyi, a' színpadon Barthajász; illy tévedések olly gyakran fordulnak elő, hogy a' színpapíró csakugyan feddést érdemel. Az iparegyesület f. hó 4kei közgyűlésén miután a' beküldött 13 iven 15ezer for. alaptőke aláíratott 's még a' be nem küldött mintegy 300 ivotl is jeles mennyiség bekerülendését méltányosan remélhetni, magát alakultnak nyilatkozta. — A' budaiak már szüretelnek. N. I. —

Az ág. hitv. bányakerület sept. 5. 's köv. napjain Pesten tartatott közgyűlésében: 1) Az eddigi 's hivataláról lemondott egyházi főjegyző, Chalupka János helyett Székács József választott. 2) A' jegyzőkönyv, mely eddig magyarul íraték ugyan, de az azt kívánó esperességeknek latin fordításban is kiadaték, ennek t. i. a' latin fordításnak végképeni megszüntetésével csupán és kirekesztőleg magyar nyelven íratni 's az egyetemes gyűlés jegyzőkönyvére nézve a' maga helyén ugyanaz kieszközöltetni rendeltetett. 3) A' budapesti egyháznak a' pesti esperességtől elválhatása 's külön önállásu esperességgé emelgetése elnézetelt. Megállható okokból e' itt most nem vitatjuk. 4) Sokszor sürgetésvén e' gyülekezeten is hivatkozások hazai törvényinkre, melyeket köztársaság volna nem egyszer fölteni 's a' különböző véleményeket igen eligazítani, a' kerület pénztára pedig törvénykönyv-vételre elégtelen levén, e' nyomasztólag érzett szükség elhárításul Rákóczy János, pestmegyei aljegyző honi törvénykönyvünk megvételét indítványozá 's a' megkívántató pénz kiállíthatásul, példával előmenvén, 5 pengő ft. ajánlott 's példáját Benyovszky Péter, Szentiványi Ferdinand és Kosztolányi Péter követvén a' megkívántató összeget ajánlataikkal kiegészíték. 5) Azon indítvány, hogy a' felsőbb iskolákban a' tudományok általán, főleg pedig azon tanítók által, kik 1830. óta léptek hivatalaikba, csupán magyar nyelven taníttassanak, szükséges figyelembevételül azon küldött-séghez, mely a' Zay-Ugróczon ez érdemben tartatott tanítói-gyűlés munkálatairól adandó véleményét, utasított. — 6) A' panszlavismus elleni czélszerű rendelkezések az egyetemes gyűlésre utasítottak, ugyisze 7) a' két prot. felekezet egyházi egybeolvadása közohajtásnak nyilváníttván az egyetemes gyűlésre fölvetni rendeltetett. 8) Egy selmeczi professor bizonyos kihágás miatt hivatalától megfosztatott. 9) Bukva Lajos adósságokba süllyedt tábori pap az olaszországi hadsergnél, adósságainak aláírás utján ki fizetése után, visszahivatni határozatott. 10) Szontagh István szász-coburg-gothai udv. tanácsos és kerületi pénztárnok közmegelegülésre viselt hivataláról lemondását azon halás elismeréssel, hogy ő a' kerületi pénztárt akkor, midőn az legnagyobb zavarban vala, átvéve 's ügyszeretével azt legjobb rendbe hozá, elfogadván a' gyűlés, helyébe Szojka Sámuel, eddigi segédpénztárnok választott. Egyéb-iránt nem véljük a' közönségre nézve érdektelennek megemlíteni azt is, hogy a' panszlavismus fölötti viták közben Rákóczy János ellen, — ki homlokára azon szellemnek, mely K.K. közhir szerint panszlávként ismeretes pap ajkairól nyilatkozott, midőn a' magyar korona alatt tót nemzetet emlegetett, nemzetgyilkolási bélyeget sütött M. K. hités ügyvéd (!) actiót kiáltani jónak vélt. — Ezen kerületi gyűlésről köv. közleményt kaptunk alulírtól: Részletesen nem akarván szólani, legyen szabad általányosan megismertetnem e' gyűlés szellemi álláspontját 's kijelentem a' kört, melyben mozgott. Azon kitérések, miket — fájdalom! — a' nemzetiség szent ügye előterjesztésénél tapasztaltam, miszerint hallék tót nemzetet (talán in idea?) szenvedelmek felingerlését (mintha azért mert a' törvényre hivatkozás történik, szabadna a' szenvedélyeknek felingerülni) erőszakot (mintha az ország akarata 's törvény alkalmazása erőszak lehetne) emlegetni, ezen kitérések mondom legyenek elfeledve 's a' gyűlés értelme hévmérőjeül semmi esetre nem vétethetnek ott, hol a' többség az igazság 's törvény mellett olly nemes buzgalommal emelte szavát, 's ajkairól a' közboldogságot annyira ígérő haladás szavai zengedeztek. Am de ez uttal ki kell nyilatkoztatnom azon fájdalommat, hogy e' gyűlés keblében találkoztak egyedek, kik a' protestans szellemtől — mely a' szabadelvű 's törvényszerű haladás szelleme — valóban eltértek 's állítani merték azt, hogy az unio eszméje csak légből lekapkodott rém 's hogy a' nemzeti nyelv mívelését sürgető törvény, erőszak színt viseli homlokán. De ezen kijetések nem csudálkozom, nevezetesen az elsőn nem, mert az csak egy avatlan főnek német szavakba burkolt gondolata volt, melyre sértés nélkül illeszthető a' ne sartor ultra tunicam; a' más kifakadás természetesen előttem, mert úgy vagyok meggyőződve, hogy a' korszerű haladásnak nálunk nem minden magyar ugyan barátja, de barátja csak magyar lehet. És ezen hitemben nem tudok megbarátkozni azon nyelvtől, mely a' zöld asztaloknál még ittott fülsértőleg zeng; kinek gyomrában azon sok „denique, rogo humilime“ emelygést, 's velejében gyuladást nem okoz, azt ugyan, ha magyar, vas

természettel áldotta meg az ég; 's kinek étvágyát azon konyhai latinság kozmás szaga el nem rontá, annak ugyan nemesb élvezetről nem tudom milly fogalma lehet; de nem tetszik azért is 's főképen, mert ki előttem diákul nyilatkozik, főleg ha magyarul is tud, azt én lelkes magyarnak, bár mint akarjam, képzelni nem bírom. S épen ezért térek át azon kérdésre, mely egyházi rendszerünkbe vág, miszerint én gyűlésekre küldendő követek választásában nagyobb ovatosságot ajánlok. Nálunk szokás — nem mondom mindenütt — a' hajlott kor iránt kissé nagy tisztelettel viseltetni. Engedelmet kérek e' szóért — azonnal világosabb leszek. Tisztelet, becsület az ősz fűrtöknek, kivált ha az érdem zöld repkényivel díszítvük, szentek előttem e' részben is a' kegyeletnek, de valakit egyedül azért választani követül, mert „officio senior“ ez úgy tartom nem általányosan jó tactica 's a' haladásra nézve nem tanácsos elv, kivált e' viruló korszakban, hol az idő szükségétől inkább látszatnak áthatva lenni a' fiatal keblek 's az értelmiség nem olly szabadíték, melyre a' felvilágosodás angyala csak az idősb korukat méltatja. S épen ezért úgy szeretném módosíttatni ez elvet, hogy ne officio senior, de prudentia és sapientia superior választassék követnek, mely kellékek magokban foglalják azon ohajtásomat, hogy ki magyarul nem tud 's nem érez, az ha nestornak bátyja volna is, semmi esetre gyűlésre ne küldessék. Egyébiránt uram istenem legyen meg a' te akaratod! Azoknak, kik panszlavismus melletti buzgalomokat azzal védék, mert a' tulzás meg van a' magyarban is, azt felelem, hogy tán a' jó ügy mellett a' tulzás esete sem vétek, ám de én e' tulzást a' magyar ifjak nevében tagadni merem 's hivatkozom a' pozsonyi magyar és tót társulatok érdemkönyveire, melyekben beiratvák a' jeles dolgozatok. S midőn a' kihíresztelt panszlávok tetteiket magyar nyelven igazolják — legrövidebb ut levén a' „si fecisti nega“ még akkor sem hiszek nekik, mert — timeo Danaos et dona ferentes. Nem hagyhatom szó nélkül azon nyilatkozást sem, miszerint tótul kell tanulni, mert tótok vannak; én ezt megfordítva szeretem hinni, t. i. mert tótok még vannak, ép azért nem kell tótul tanulni, különben a' nyelvbeli egység: álom. — Midőn az unio hozatott szóba, a' tót atyafiak részről ellenzést vártunk, de édesdeden esalatozánk 's inkább a' német részről tört ki a' veto, hanem olly érvénytelenül, olly légből hulló szavakban, hogy nehéz volt elhatároznunk magunkat: vajjon nevetni kelljen-e vagy boszankodni? De ezekre nem tekintve az unio közakarattal 's lelkesedéssel pártoltatott 's a' közgyűlés elibe vitetni rendeltetett. És valóban, ha reform. atyáinkfiak színtolly buzgalommal járulnának e' honunk - nemzetiségünk 's vallásunknak olly igen kedvező eszméhez, a' siker kimaradhatlan — miről kételkedni rájuk nézve sértés volna. És itt nem lehet polgári hálamat ki nem jelentenem azon dicső férfiu iránt, ki e' szót u n i o első hordotta ajkain, éljen ő! de élni is fog, míg a' magyar meg nem szűnik méltánylani valódi érdemét. S ennyit akartam a' gyűlésről elmondani, ha valaki bővebben nyilatkozni fog, annak csak örvendeni fog lelkem. Közli Janesovics Pál m. k.

(Az Orvosok és Természetvizsgálók pesti 2 nagygyűlésének folyt.) Sept. 7én reggeli 8 órakor minden szakosztály a' maga számára szánt helyen öszségegyülén az öszségegyül munkálatok felolvasatásához fogott; hogy azonban a' munka rendben menjen, a' szakosztályok mindegyike külön elnököt és ügyvivőt választott tagjai közül, kik a' renden kívül arra is felügyeltek, hogy a' dolgozatok értéke fölötti szavazás, egyes külön nyomoseb észrevételek 's a' t. följegyzetve a' nagygyűlésre híven átalvitessenek. Minthogy pedig történhetett, hogy egyes egyedek több szaknál is kívánának megjelenni bizonyos tárgyak előadatásakor, azért minden szak terme ajtaján kiírva kiszégeztetett a' tárgyalatandók sora. Délig tartottak a' szakülések; délben ki akart a' gyermek-kórházba mehetett ennek és az ottan történendő műtételek megsemmelése végett. Déltán 4 órakor a' viznek szénsavanyali terhelése t. t. Jedlik Anian prof. ur által: 5kor testgyakorló mutványok és próbatét; 6kor a' Rochus kórház megsemmelése t. t. Windisch főigazgató meghívása következtiben; este sz. Gellért hegyén t. Albert csillagvizsgálói segéd vezérlete alatt szemléldések. — Másnap, azaz 8án már reggeli 7 órakor kezdődtek a' szakülések, hogy délelőtti 11kor már a' nagygyűlés megkezdethessék. Ezen elővetendő vala minden szakülésnek jegyzőkönyve, 's ismétlődő mind az, mi a' nagygyűlést érdeklőnek tartatott, 's az itt ismételtetésre méltónak ítéltetett. Először az orvosi szakosztályból elővetetett Bugát Pál tr urnak értekezése: a' Rochus kórháznak köztanító intézeté alakításáról; mely tárgyat ő fontos okokkal támogatá 's valóban esodálkozhatunk, hogy ez már régen nem történt meg! volt az értekezésben sok helyes észrevétel; azért is az egész örömmel fogadtatott. Továbbá Kőszeghy Benjamin ur Pesten külön intézetében tanított siketnéma két lánykát mutatott be, melyek egyike 13. másik pedig csak 9 hó alatt beszélni, írni, olvasni és számolni meglehetősen tanult meg, úgy látszik, hogy Kőszeghy urnak természetes hivatása vagyon a' siketnéma tanítására, azért is közfigyelemre méltó. 2) A' physikai szak jegyzőkönyve értelmében prof. Jedlik előmutatott némelly tüneményeket a' galvano-magneticus gépen, mint égeti hamuvá a' 3 — 4 lemezű gép a' platinát, vasat, mint mozgatja körben a' mozgékony vasat, miből láttuk, mint lehessen e' gépet gőzpótlékul használni, csak még azt mondá eszközöndőnek a' t. tanító, hogy az egésznek járatása kevésbe kerüljön, mint a' gőzönyé, akkor ugymond e' gép veszélytelensége miatt minden gőzöny helyét foglalandja el. 3) a' mineralogico-chemiai szak jegyzőkönyve szerint közérdekűnek találtatott: Grosz Frigyes nagyváradi orvos értekezése a' nagyváradi fürdőkről, melyeket ő a' gasteiniakhoz hasonlita. Továbbá Kubinyi Ferencz értekezése a' tarnócei óriás nagyságu kövült fáról 's az ezt környező vidékről, melyből kilátszik, hogy a' t. urban valóban tudós természetbúvárt bír hazánk. 4) A' zoolog-botanikai osztályból a' közülés elibe terjesztetett alelnök Kubinyi Ágoston urnak előadása a' mérges növényekről, melyeket a' tudós szerző képekben is lemásolva nem sokára kiadand. Hasonlag t. Gegő Elek tudatá, hogy t. Albach Szaniszló volt egykori nagy hírű egyházi szónoka Pestnek, nyugalmát, — melyet neki Pest esodálatosan juttatott — fűvész könyv-szerkesztésre fordítja, melyet nem so-

kára kiadni szándékozik a' veterinario-oeono de Xanto spinoso, már nemesak Szergej egész Pestig bekal, 's minden vármegyétására használható nem végezte munkáját a' munkálatok készítése alatt málaírások is megkezdőkül szolgálóddóka vitelére, azért a' valamint az is, hogy nagygyűlés helye.

(Pestmegyei közgyűlés) 's benne köv. tárgya: Belgrády János vöraszta a' Rdeket 's a' letű hazánkia ismét következő közgyűlésnek találak, mivel alatt az utasítás 's a' katalhalaszthatni el H tanácsból, 's a' a' azon levele, miszerint akarja szüntetni, föelibe utasítottat v. 1827: 11 t. cz. érte iránt több észrevétet foglalkozó választójának Pestmegye elen némelly általa a' kér 's a' kisgyűlés alispán levelét min kárják hivatalos u alig levén egyéb m dolga is szőnyegre féle egyedáruskod né az eldöntő lépé ben nincsenek, m Hegedüs Zsigmond gában tett, annak R József tb. ur által re jövend, de azon mértékben meglev a' mi most meglev

N. K álló sepon tartatott közjárásnak, a' szesit tárgyalatás a' javaslata nyomán hírré tétetni 's a' nácsnak hathétit 's kényszerítetol rendelő in azon megyei hatvett vallásra lehnyekkel ellenes országos Rdek a' tati rendeltetett okozott feszültá ványos jogokon es. kir. felségéhe tonai gyakorlási nek piaci ároni gyének adózána csökkentési uton a' sön 's tuzi-fá szüntetett. A' ruházása, a' tütett. Az adó ar A' tolvajságok tése iránti régib adózók kimelés sa iránti indítv keblében viszh ganatosíthatása, gyűlés utján le melyek a' törv elmarasztó itele alaposság nélkü karba helyezés virágzását lény zett természet szítése költségé kitása iránti ja dik évi télutó költségei a' nem dettetett, javas azon elv is, h fizetéstől ideg litott lelkes p Zabolcs lelküle nak a' közös j sikerét szemlél nak köz helyer javulhatók bec a' megyeház fa

ára kiadni szándékozik, mind a két munka örömmel fogadtatott. Végre 5) a veterinario-oeconomicus szak munkálatából előterjesztett Streim tr értekezése a Xanto spinoso, mely 1820 táján meg a magyar korona földjein ismételten már nemcsak Szerémet, mellynek ő főorvosa, de más szomszéd megyéket is egész Pestig bekalandozta 's így mindenütt bámulandó sebességgel szaporodik. 's minden vármegyei határozat ellenére sem irtatik, csak a sovány homok feltárására használható. — Minthogy pedig a szakok közül főképp az orvosi, be nem végezte munkálatát, még jövő nap 9 órára szakülések rendeltettek. Határozatott a munkálatok kinyomatása, mint prof. Bugát Pál és dr Flór Ferencz szerkesztése alatt már az első nagygyűlés munkálatával történt; 's előfizetési a- táirások is megkezdettek. Történetek ajánlatok a társulat megörökítésére alap- ökökél szolgálándók. Említé az alelnök, hogy egy titoknak elégtelen a sok mun- ka vitelére, azért ajánla, hogy két titoknak választassék jövőre, ez helyeseltett, valamint az is, hogy a 9ki nagygyűlésben más végzendőkön kívül a jövő évi nagygyűlés helye, napja és tisztviselői is választassanak meg. (Vége köv.)

(Pestmegyei közgyűlés) Pestmegye mult hó utolsó napján kezdé közgyűlését 's benne köv. tárgyak fordultak elő: 1) az adó jobb kezelése, mellyre alkalmat adott Belgrády János volt adószedő, ki 13ezer ftot sikkasztott el. E' tárgy három nap fárasztá a Rdeket 's végre is választmány elibe utasított. 2) Fáy András köztiszte- tetű hazánklia ismételtes indítványát, miszerint minden fontos indítványzott dolgot következő közgyűlésen javaslat tárgyalatás alá vétetni, a Rdek el nem fogadtatható- nak találák, mivel vannak haladást nem szenvedhető tárgyak, p. o. országgyűlés alatt az utasítás 's mivel nem olly könnyű a választó-vonalat kijelelni, melly tárgya- kat halaszthatni el, 's mellyeket nem. 3) a' vontatók dolgában intézvény érkezett a' H. tanácstól, 's a' megye Rdei állnak előbbi határozatok mellett. 4) Csanádmegye azon levele, miszerint a' főbb hivatalnokok 's esztergami érsek kinevezési jogát meg akarja uszintetni, felolvastatott és elvileg elfogadtatván utasításkészítő választmány elibe utasítottat véleményadás végett. 5) A' magyar tud. társaság alapszabályai az 1827: 11 t. cz. értelmében mindaddig nem terjesztetvén országgyűlés elibe 's azok iránt több észrevétel levén, véleményadás végett szinte az országgyűlési tárgyakkal foglalkozó választmány elibe utasított. 6) Felolvastatván Fejérmegye elsőalispán- jának Pestmegye első alispánjához intézett levele, miszerint az Madarász László el- len némelly általa ifjabb korában állítólag elkövetett botlásai miatt tisztí nyomozást kér 's a' kisgyűlés azt meg is rendelte, de a' nagygyűlés kárhoztatja mind a' fejeri alispán levelét mind a' kisgyűlés tétét, mert ha tisztí nyomozást akarnak kezdetni, kérjék hivatalos uton nem pedig magányosan. A' szandeklott nyomozás hihetőleg alig levén egyéb mint M. L. megbuktatására számított árnykodás. 7) A' czéhek dolga is szönyegre jövőn, a' RR. mint ezelőtt, most sem barátkozhatnak meg semmi- féle egységkódást üző szervezetekkel, és míg e' dologban az országgyűlés megten- né az eldöntő lépést, elhatázzák hogy azoknak is szabad legyen dolgozni. kik czéh- ben nincsenek, mert élleme becsületes utoni keresésétől senkit sem zárhatni el. 8) Hegedűs Zsigmond felszólítása következtiben, mellyet a' duna-balparti vasut dol- gában tett, annak megvizsgálására küldöttség neveztetett. Várva vártuk hogy a' Patay József tb. ur által még józsefnapi gyűlésben indítványzott scontro ügye is szönyeg- re jövőn, de azon csapáskint ránk mért 's legjobb megyeinkben is kisebb 's nagyobb mértékben meglevő halogatósi rendszer szerint most is szépen elmaradt. Azonban a' mi most meg nem történt, megtörténhetik jövődében valahára mégis.

N. K. álló sept. 4kén. Közlebb elhanyagolt hó 30kán 's folytatva több nap- tartatott közgyűlésünk némelly eredményei rövid vázlata ez: A' megye négy járásnak, a' szolgabírói hivatal által szakaszonként lett felosztatása közgyűlé- si tárgyalatás alá jövőn, ennek eszközzésére küldöttség rendeltetett, mellynek javaslata nyomán e' közgyűlésileg megállapított felosztás a' megye keblében köz- hírré tétetni 's a' szomszéd törvényhatóságokkal is tudatni rendeltetett. A' H. ta- nácsnak hathéti oktatást, mint a' belső meggyőződés, 's minden kül zaklatás- tól 's kényszerítéstől függetlenül állani kellő lelki szabadságoni uralkodásra irány- zottat rendelő intézvénye, alkalmat adott a' mult 1840dik évi septemb. alkottat azon megyei határozatnak, melly szerint a' kath. vallásról más törvényesen be- vett vallásra lehető átmenetel, a' szabad vallásgyakorlatot megállapító törvé- nyekkel ellenes viszonyban álló hathéti oktatás mellőztével, megyénk által, az országos Rdek által kifejtett elvek vezérlete nyomán küldöttségi uton tárgyal- tatni rendeltetett. A' vegyes házasságokat tárgyzó ismeretes főpapi körlevelektől okozott feszült állás kiegyenlítése, a' nyugtalan kedélyek lecsillapítása, az alkot- ványos jogokon ejtett sebek orvoslása Zabolcs Rdeinek hő ohajtása levén, O es. kir. felségéhez e' tárgyban tett felírásra válasz iránt kérelem intéztetett. A' ka- tonai gyakorlásra Nyiregyházán összevonulandó katonaság élelmezése, melly- nek piaczi ároni kiszolgáltatása iránt a' H. tanács utján megkerestettünk, varme- gyénk adózóinak e' miatti terhelését elhárítandó szandékból az élelmezés ár- csökkenetési uton kiadatni rendeltetett 's a' katonaságnak a' szállástadó gazdákon, a' sön 's tuzi-fán kívül, minden más élelmeszer adása iránti követelhetése meg- szüntetett. A' rabok és megye szolgáló kenyéralafáinak kiszolgáltatása, a' hajduk ruházása, a' tüzifa - kiszolgáltatás árcsökkenés utján kiadására határidő tüze- tet. Az adó aránylagos kivételést feltételező összeírás küldöttségre bízott. — A' tolvajságok gyakoriságátállítására, minden helységbeli marháknak belyegze- tése iránti régibb határozat föllevenitett. A' megye keblébeni utvonatoknak az adózók kimelésével, a' kiváltságos osztály költségéni általános jó karba hozatá- sa iránti indítványát, forró részvét követte, az majd minden jelen volt egyed keblében viszhangra talált; némellyeknél a' kivetendő mennyiség behajtása fo- ganatosíthatása, miután törvényink a' közterheknek a' nemes kre egyedül ország- gyűlés utján lehető vetést engedik meg, 's több idézett kancellariai rendelet, mellyek a' törvényhatóságilag nemesekre rótt terhek behajtása tárgyában bírói elmarasztó ítéleteket megsemmíték, szült aggodalmat: de mind ezen nem minden alaposság nélküli nehézség daczára is azon nézetből indulva ki, hogy az utak jó karba helyezését nem mint terhet, hanem mint a' földmívelés 's kereskedés fel- virágzását lényegesen föltételező intézkedést, ezen fogyasztó megyéktől környe- zett természetű megyére legjótékonyabban hatót lehetvén tekinteni, az utak ké- szítése költségét fedezhető mennyiség meghatározására, állandó uti pénztár ala- kitása iránti javaslat-tételre számos egyedből álló küldöttség, melly a' jövő 1842- dik évi télutó (Február) havában tartandó közgyűlésre, mellynek mint az utak költségei a' nemesek általi viselése tárgyában tanácskozandóan összehívása ren- deltetett, javaslata beadására lett köteleztetése mellett neveztetett ki, kimondatott azon elv is, hogy bár feltételezhető önzéstől elfogult néhány megyebelinek ezen fizetéstől idegenkedése megyénk haladását adózóink terhei könnyítésétől átlí- tított lelkes polgárjai kitüzött irányba létesítésének gátot emelhetni nem fognak; Zabolcs lelkülete biztosan engedi táplálni azon édes reményt, hogy századunk- nak a' közös jobblét előmozdítására alkotott jelszava „haladjunk” e' tárgyban sikerét szemlélhetni 's dus eredményeit élvezhetni, szerencsénk leend. A' rabok- nak köz helyen, a' megyeház előtti veretése, mint a' jobb érzést fásító 's a' még javulhatók becsületérvése szikráját előlő szokás eltöröltetett, 's a' büntetésnek, a' megyeház falai közti végrehajtása rendeltetett. — Nádor ő fensége, 's Verőcze-

megyének, megyénkhez intézett latin szerkezetű levelek folytán megyénkhez in- tezendő leveleknek magyar nyelvi szerkesztése iránt alázattal megkéretni ren- deltetett. Verőcze vármegye megkerestetett az iránt, hogy a' latin nyelv 8 szá- zados bilincseiből megszabadult, 's törvényhozás utján diplomatiail állásba hely- zett magyar nyelvet, mint a' magyar tartományokhoz tartozó hatóság, — tör- vénybeni köteleztetésénél fogva is alkalmazza, egyszersmind arról tudósítat- ván, hogy semminemű idegen nyelven szerkesztett levelezései, mint törvény-el- lenesen szerkesztettek tárgyalatás alá vétetni nem fognak. Az ausztriai tartomá- nyokba megyénk kebléből utazók utileveleinek jövő 1842dik évi télhó (január) 15ő napjától egyedül magyar nyelvi kiadása, a' viszonyosság tekintetéből, miszerint az ausztriai örökös tartományokban kiadott utilevek, egyedül a' tartományban divatózó nyelven szerkesztvék, de a' magyar nyelv diplomatiail áll- lásánál fogva is elhatározatott, ezen határozatrol a' nm. H. tanács és kancellá- ria tudósítatni rendeltetett. Örömmel ragadva meg megyénk Rdei minden al- kalmat, melly a' népnevelést 's innen mint áldásteli külfölből egész honunkra áradó hasznokat elősegéllik, Festetics Leo gróf mint a' kisdedovó intézet elnö- ke megkeresése folytán, egy kisdedovó intézetnek Nyiregyházán leendő felállít- tását elhatározzák, 's ennek minél kedvezőbb sikerrel létesítésére küldöttség rendeltetett 's a' küldöttség elnökének minden e' részben használható adat megszer- zése kötelességül tétetett. A' magyar gazdasági egyesület elnökének megkeresésé- re, az aláírási ívek a' négy főszolgabíróinak részvényesek szerzési végett kioszt- tattak, egyszersmind a' magyar gazdasági egyesület céljai elősegéllésül segéd- kezek nyújtására ismét honfiai buzgalmoknál fogva felszólítottak. — Mult hó 7- ről N. Kállóbol a' Jelenkor 68ik számában névtelenül közölt tudósításokra mint merő alaptalanokra 's azokat mint megyémre a' tespedés, óságozhoz vakbuz- galommal ragaszkodás bélyegét, reám, mint ki a' közelebbi tisztválasztást meg- előzte három év alatt igen tisztelt megyém bizalmából leváltárnoki hivatalt visel- hetni szerencsés valék, hanyagság, zsarolás szennyét leplezné, ha állának azok mint valóságok — következőkben felelek: Hogy Zabolcs Rdeit aristocratiai meggondoltság, mint a' közlő gunyosan mondja, vezették akkor, midőn a' vá- lasztók számát kevesíteni nem szaporítani ügyekeztek, szemtelen merészség olly határozottan mint a' közlő, kimondani 's akkor kimondani, midőn aristocratiai el- vekeket, aristocratiai elfogultság-szülte okokat felhozatni, határozatot létesíteni nem hallott; ha igen, mi tudomra, de tán megyém egész tudomására sem tört- ent, hozzá fel a' közlő adatul 's piruljon érte azozom: avagy olly mélyen bír nagy tehetsége segélyével, csalhatlan belső meggyőződéseket vizsgáló tapintat- tal a' keblek belsejébe pillantani, sziveket veséket vizsgálni, hogy egy vármegye egyedeinek aristocratiai elfogultságát olly határozottan kimondja, még pedig azon megyéről mondja ki, mellynek mindenkoron hön ápolit ohajtása, az egymástól elkülönült néposztályok közt a' homály-lepte századok által vont választó-fa- lakat, minden osztály érdekeit egymásával ugyanazonosítva és szorosb kapeso- lathoz hozva lerontani 's az adózók nyomasztó sorsán könnyíteni; 's hogy a' tisz- tesb rendűeknek 's Nyiregyháza városának választási jog nem adatott, biztosítha- tom a' közlőt, hogy nem aristocratiai meggondoltság, hanem hazánk élő tör- vényei, mellyek a' tisztviselőknek nemesek közül és nemesek általi választatá- sát rendelik, vezérelték, hogy mint a' törvényeknek 's törvényszerűségnek hű örjei nem tarták magokat jogosítva a' tisztesb rendűeknek választásjoggali felru- haztatásával törvény-ellenes határozatot alkothatni 's a' tisztesb rendűeknek vá- lasztásjoggali felruháztatása iránt híven örzött ohajtásuk létesítését törvényho- zás utján eszközölhetőnek találták. Alaptalan továbbá azon állítás, hogy a' haj- du-nemesek 's Debreczen vár. nsei (melly város határának nagyobb részét Zabolcs keblezi) a' tisztválasztástól eltiltatvák; mert tudomra a' hajdu 's Debreczen vá- rosában valamint minden más megyében 's törvényhatóságban lakó megyénkbeli birtokos nemeseknek választási jog engedtetett. Felhivom a' közlőt azon julius 24ki gyűlés határozata közlésére is, mellyel a' 18 éven felül személyesen, a' 12 évtől 18ig meghatalmazott általi választási jog engedtetett nemeseknek; illy ha- tározat Zabolcsban tudomra, de hivatkozhatom közgyűlési jegyzőkönyveinkre 's megyém minden egyedei tudomására is, nem létesült, szemtelenség bármelly gyű- lekezet, annál inkább egy törvényhatóság tanácskozási eredményét elferdíteni. mert ez által magára tüzi a' becsületen állhírkoholók bélyegét. Mi a' leváltár za- vart állapotjáról közölt tudósítását illeti, hiteles tudomásom után ezofolatul ezeket közölhetem: Az irományok kezdettől azaz 1335dik évtől a' mai időig, há- rom évit kivéve rendes leváltári lajstrom mellett, ha bár a' közelebb időkben a' jegyzőkönyvi számok megszorodásával, mellyből a' leváltárnoki munka meg- sokasodása önként következik, nem lehetne a' leváltárnokoknak hibául tulaj- donítani ha 10 év lajstromozatlan volna is; nem olly zavartan hát, mint a' közlő mondja — rendezve van, mert volt alkalmam más leváltárakat is látni, hol nem 3 hanem több évi irományok hevernek leváltárnoki lajstromot nélkülözve, a' za- bolcsi leváltárnak 3 évi lajstromzatlan irományi teszik az olly fenkürtölt zava- ros állását. Hogy pedig a' leváltárt megnézhetni vagy abban kereshetni, nem- csak gyűlések alkalmikor, hanem azokon kívül is, a' megyeházat keblező N. Kál- lóban lakó leváltárnokok felügyelése alatt bárkinek is alkalma lehet, már maga a' leváltárnoknak állandó benlakása is föltételezi. A' mi pedig a' leváltár muto- gatásának díj nélküli teljesítése iránti kívánságát illeti a' közlőnek, nyugodt lé- lekkel felszólitom minden egyedet megyénknek, kiknek hivataloskodásom ide- je alatt a' leváltárban irományt keresni alkalmok volt: ugyan iromány-keresésért, vagy mutogatásért követeltem é díjt bárkitől is; bár ha ezt felsőbbi rendeletnél 's megyém határozatánál fogva követelni jogom lett volna is, ha igen, piruljak én, bárha a' követelhetésre jogosítva voltam, ha nem, piruljon a' közlő 's is- méltelve bátran állithatom, az utolsó huzand rövidébbet. Mit érthetett a' közlő a' „dilettans” sok értelmű nevezet alatt, magammal tisztába jöni nem tudván, adandó feleletemet, a' közlőnek, névtelen alakoskodás alóli kibuvása alkalmára, mire is ezennel felhivom, halasztom; 's úgy hiszem, megyém számos egyedei ohaj- tását nyilvánítom, felkérve a' közlőt ígérete folytán megyém életéről közlendő tudósításokra, csak hogy a' tanácskozások folyamát elferdíteni vagy nem tör- ténteket közleni szünjék meg. Kausay Károly m. k.

Ungvár, Nyárutó 11iken: A' 10iki zajos gyűlésnek azon határozatai, hogy: a' tisztújító főispán ezentul, nem mint ez alkalommal a' néptől annyira elszigetelve, hanem, bár elkülönözött helyen, de még is a' tömeg közt járjon el az ünnepélylyel kapcsolatban levő kötelességeiben, 's hogy jövőre a' választók, ide értvén egyedül a' benbirtokos nemeseket, 's kik e' nevezet alá jönnek, járásrul járásra pontosan irassanak össze, 's a' szava- zásra ügyelendő küldöttség magát szigorúan ezen összeírashoz alkalmaz- za. — meghitelesítettvén: a' bekövetkezett tanácskozások következő ered- vényeket szültek: 1) A' számvevőnek nálunk eddig szokásban nem volt föl- esketése elhatározatott, 's a' jegyzői hivatal által tervezett, de majd megvi- tatott 's hitelesített minta szerint a' számvevő föleskettetett. 2) A' mezei rend- őrségi törvények foganosítása végett négy szolgabírónak, a' növekedett ü- gyészi foglalatosságok tekintetéből pedig másod-alügyészi hivatalnak; végre a'

folymódások sorozására egy iगतónak (protocollista) a m. k. H. tanácsnál szorgalmazása elrendeltetett. 3) Szó volt a' kisgyűlések eltörlesztéséről is, de bár Bernáthunk már a' nyilványosságnak — mit közéletben, mint állatiban a' levegőt, nélkülözhetlennek tart, hijánya miatt, mások pedig azért is, mivel azoknak végzeményei a' közgyűlésektől, mellyekben hitelesítettnek, vevén erejüket, azok előtt igazságosan nem hajtathatnak végbe, elég keményen ostromolták is azokat, most az egyszer, még, lehet reményleni utószor, megmaradtak. 4.) Gömörmegyének az avatás megtagadásából eredett újabb sérelmét, Szathmárnak pedig a' részek visszakapcsolását tárgyazó körleveleik megyének Rendinél rokonérzelmeiket fejtve ki: Ő Felségéhez az említett megyékéhez hason érdemű felírás határozatott. 5) Gömörmegyének az egyháziak világi hivatalokbuli kizáratását, Pestnek műegyetemet, hajdu kerületnek a' keleti egyház tanodáinak szükséges könyvekkel országos költségei ellátatását illető körleveleik az országgyűlési utasítással foglalkozó választmányhoz utasítottak. 6.) Egy törvényszéki bíró a' jegyzői hivatal által nálunk már rég divatba vett új hónevek ellen felszólalván, a' korlelkével előhaladni nem késő többség azok mellett továbbá is megmaradni kívánt. 7.) Beregmegyének az eperfatenyésztést illető körlevele következtében, úgy annak, valamint minden nemesebb gyümölcsfáinak tenyésztése iránt nevezetes küldöttség nevezetelt. 8.) Zemplényvármegyének a' beregi k i r o n t o t t tisztaltölteseket tárgyazó barátságos levele viszhangra találván, annak folytatában a' m. k. helytartó tanács, azon esetre, ha Beregmegye helyrehozásukra képes nem lenne, a' kincstárbuli segély végett is, megkeresetteti rendeltetett. (Jövő postán folytatandom.) Nálunk a' közgyűlések őszhó (october) 11ikén fognak kezdődni, előbbeni tudósításom pótlékaul pedig megjegyzem, hogy a' főügyész héti Héthy Antal és alügyész Fekesházy József hivatalaikban továbbra is megmaradtak. Kovács Károly.

Spanyolország.

(A' cortes eloszlott. D. Francisco infans tanácsos.) Bayonnei telegrafi sürgöny szerint aug. 24ikén a' spanyol cortesülések befejeztettek, s a' követekek eloszlottak, miután úgy is annyira megrikultanak már, hogy alig lehet az illető törvényjavaslatokat szavazás alá bocsátani. A' 23iki ülésben rendelvényt olvastak föl Esparteroától, mellyben d. Francisco de Paula infanst a' tanács tagjává nevezi ki. — Madridban esőnd uralkodik, de vannak, kik e' szélcsondet kítőró vihar előjelének tekintik, s a' kormány folyvást ellenzandulástól retteg, és szinte csodálja, hogy mindeddig polczon bírt maradni annyi ellenséges elem és oly kevés rokonszeny közt. Beszélnek, hogy Espartero dicatori hatalommal kívánja magát fölruháztatni, azon ürügy alatt, miszerint a' hazát esupán ez uton szabadithatni meg. —

(A' papi jószágok iránti törvényt a' tanács is elfogadta.) A' cortes aug. 24kén eloszlott; a' tanács azonban másnap még egyszer összehgyült s a' papi jószágok eladatását tárgyazó törvényjavaslatot 48szóval 28ellen megerősítette Fernando-Po és Annobon szigeteken eladása iránt tett törvényjavaslatát a' kormány önként visszavoná. mi mind a' cortesben, mind a' közönségben igen kedvező hatást szült. —

Anglia

(A' ministerség 91 szónyi kisebbségben maradt.) London, aug. 28ikán. „A' négy nap alólházi vitát a' válaszfölrirathoz ügyében oly érdektelennek mondja a' közvélemény, minőre a' parlamenti évkönyvekben alig találhatni példát. Csekély kivétellel ugyanis jobbadán csak alárendelt tehetségű szónokok hallaták magokat, és csupán Labouchere kereskedési minister, Baring kincstári kancellár és Goulburn pénzügyi előadásai voltak képesek némi figyelmet gerjeszteni s ezek is csak számolási tekintetben. Az aug. 27iki viták mindazáltal mégis némi kárpótlást nyújtottak a' korábbi éjszakák silányságaiért; miután ugyanis Villiers a' ministerség mellett, Egerton pedig ellenük szólott, végre három főnök: O'Connell, Peel és Russell hallatá magat, a' kül-és belpolitika egész tág mezejére kiterjeszkedve. Peel határozottan békeministernek nevezé magát s igen nyájas szavakkal emlékezik Franciaországról, hathatósan dícsérve Lajos Fülöp és Guizot politikáját, és fennen magasztalva Németországot „azon gyönyörű Németországot, mellyben, ámbár számos apró birodalomra van felosztva, jelenleg Hamburgtól Tirolig mindenütt hatalmas nemzeti szellem csatogtatja szárnyait, melly bizonyosan egy csapással semmitné meg a' tolakodó idegeneket, ha t. i. az 1813iki események valamikép ismét megújulnának.“ (Halljuk! Halljuk!) Mintegy reggeli 3 órakor szavazáshoz fogott a' ház s 91 szónyi többség a' ministerség ellen nyilatkozott. Másnap délben 12 órakor rövid ülésre gyűlvén össze a' ház Sharman-Crawford pótlékot indítványzott a' válaszfölrirathoz, melly szerint az irlandiak választási jogának nagyobb kiterjesztése sürgettesék. Ez indítvány azonban a' szabadelműeknél is ellenzésre talált. Ward, sheffieldi követ, nem akará e' nagyfontosságú ügyet illy mellékesen megpendíttetni, s Roebuck is rokon-éreműleg nyilatkozék, megjegyezvén egyszersmind, hogy Peel most már csakugyan minister, de nem sokáig fog hivatalában megmaradhatni. Sharman-Crawford indítványa 283 szóval 39 ellen megbukott s a' tory választmány által szerkesztett válaszfölrirathoz fölolvastatása után a' gyűlés azonnal eloszlott. Aug. 28ikán délután titkostanácskozásra gyűlvén össze a' ministerek, a' kormányi ügyek iránt végkép rendelkeztek, hogy másnap azonnal lemondhassanak. Befejezésül minden barátjaikat hivatalokkal áraszták el s mondják, hogy Lansdowne, Anglesey és Westminster marq. hgi rangra fognak emeltetni, mi a' torykat nem csekély mértékben bosszantja. Egyébiránt úgy látszik, hogy a' toryk s whigek egymás elleni harczeit ezentul az iparüzők és főnemesség közti komoly surlódásnak adandnak helyet.“ —

Franciaország.

(Általános egyvéleményűség a' ministerek közt. Elegy.) Paris, aug. 30kán „A' király jelenleg St. Cloudban tartózkodik, hova egész családjá s a' belgák királya és királynéja is követték őt. A' ministerek naponkint tanácskoznak a' király személyes elnöksége alatt, ki folyvást egyetértésre inti őket, melly jelenleg oly általános köztük, hogy komolyabb meghasonlástól nem egy könnyen tarthat-

ni; Soult tabornagy is egészen kibékült már Guizot nézeteivel, s Humann is kijelenté, hogy nem fog a' ministerségből kilépni, ámbár többen társai közül még most sem helyeslik legujabb rendszabályait. Mikor fogja az új kormánykölcset fogantatosítani Humann, az még nincs tudva, s hosszas késkedése könnyen káros következményű lehetne. E' pillanatban igen sok pénz hever készen Parisban; maga Rothschild száz milliónál többet tartogat a' tervezett francia kölcsön födőzésire, s majd valamennyi nagyobb pénzváltó szinte nagy pénzüsszegeket gyűjtsze e' célra, sőt még a' kisebb tőzsérek is minden oldalról fölszedik pénzeiket, hogy a' kölcsönben részesülhessenek. Ha azonban Humann még sokáig késik, úgy hihetőleg el fogják türelmüket veszíteni a' pénztulajdonosok, s pénzeiket az első hiteles kormánynak adandják, melly kölcsönt fog hirdetni. — Piscatoryt a' kormány Görögországból visszaszólította. — A' belga kormány követet küldé Parisba, egyezkedés végett a' tervezett kereskedési szerződés fölött. — Thiers beszélgetése a' porosz királlyal csak 11 perczig tartott. A' király csak vasutakról és a' berlini muzeumról szóla, s azon dícséretre, mellyel Thiers a' porosz katonaságot tetéze, igen nyomadékosan jegyzé meg, miszerint a' porosz katonaságnak hihetőleg nem leend alkalma más nemzet haderejével mérkőzésre, mert ő mindenben Lajos Fülöp politikáját szándékozik föntartani, mennyiben az általános békeohajtásnak nyugszik. Thiers erre igen udvarilag válaszolá, hogy ő is egészen így gondolkozik. Thiers pártlapjai neheztelve említik, hogy a' porosz király még csak egy ebédre sem hívá meg a' nagyhirű francia volt ministert, ki illy kitüntetésre csak ugyan érdemes volt. Egyébiránt azérintett rövid szóváltás Werther b., Bresson gr. és Holberg gr. udvarnagy jelenlétében ment véghez. — Soult fia Berlinbe menend követül, s a' bécsi követi állomásra Flahaut gr. fog megbizatni.“ —

Külföldi elegyhr.

Az angol „rabszolgaság-elleni társaság“ értesítvényt küldött az egyesült statusok elnökéhez, mellyben a' rabszolgaság eltörlése ajánlatik. — Az abysszinai küldöttség volt már udvarlásan a' pápánál, és Tigre hg levelén kívül drága tömjént s kitömött madarakat adtak ajándék fejében a' szent atyának. — Neisseban (porosz Sziléziában) aug. 13kán egy bűnöst lábán kezdve kerekbe törtek, minek látására a' kör-vonó katonák közül sok elájult. Ez már ez évben harmadik. Hol most az a' híres német miveltség?! — Konstantinápolyban mult hónapban négy embert nyakaztak le, egy közülök örmény volt, ki egy játékoszt ölt meg. A' bíró kérdezvén tőle: miért tette? ez azt felelé, „nekem nem akart énekelni, másnak pedig énekelte.“ „Nem félsz a' törvénytől?“ kérdé a' bíró. „Miért félnék, mondá mosolygva az örmény, mit tehettek ti nekem? gályára küldötök, néhány esztendőig ott dolgozom, akkor a' padisahnak gyermeke születik, s engem szabadon bocsátanak. — Az egyesült statusok déli tartományiban a' Mississippi mentiben a' négerék összeesküdtek uraik meggyilkolására, de ez felfödöttetvén, mint beszélnek, a' kolmosakat lenyakazták. Egy csapat néger elszökött és az indiánokkal egyesülvén 600ra ment számuk, kik Arkansas és Missouri határára állapodtak meg. Ellenök három osztály vasas, és egy osztály gyalogság ment s nagyobb részint felkonczolta. Néhány nap óta Alexandria előtt két angol sorhajó állomásoz, az egyik 96, a' másik 94 álgynus, megérkezte nagy félelmet okozott. Ibrahim ezt az ellenségeskedés elkezdésinek tekintti, mert tavaly Beirut előtt is először csak két angol hajó jelent meg. — Szzyriában a' francia befolyás ismét tulnyomóvá lett. A' libanoni kolostorok kijelenték, hogy többé török uraság alatt nem lesznek, s azóta mindig francia lobogó leng falaikon. — Sziciliában a' kénaknákat nagyobb részint bezárták, mivel a' kivitelre vetett nagy vám a' berlőket és tulajdonosakat bizonyos veszteséggel fenyegeti. Bizonyos új kezelési mód feltalálása azonban, mi által a' nyers ásvány megkettőztetik, kármentesítendi a' természetöket. —

M. Ali Mahmud éltében is akart nagyvezérré kineveztetni, de azt a' körülmények akkor nem engedvén most újabban munkába vette, s a' szultánnak azon ajánlatot tevé, hogy Egyiptus igazgatását Ibrahimra bizza, maga pedig ha nagyvezérré megteszi, élte hátralevő részét ura szolgálatjának szenteli, s a' mindenható segedelmével a' megbomlott birodalmat rendbeszedi. Nagyvezér képiiben M. Ali palotanagy szeretett volna lenni, de kívánságát a' szultán nem teljesítette. — Mióta a' vesztéglés a' magyar határszélen megszüntetett, a' szerb uralkodó udvarostul meglátogató Zimonyt, mit a' belgrádi basa is megtett s az egyházakat is megnézte, hol gazdagajándékokat hagyott, de különösen a' kaszárnyák érdekelték őt, azért is azokat meglátogatta, a' katona-kenyeret megkóstolta, s jóízűnek találta. A' szép fiatal ember igen megnyerte a' lakosok tetszését.

A' hollandi király rendelete szerint nem leend szabad embert, portékát gözhajón egy helyről másra szállítani, vagy gözössel más hajót vontatni, hacsak erre a' hollandi kormánytul engedelmet nem kap. — Nápolyi utcákon nagyon elhatalmazván a' lopás, a' rendőrség megtette ellene a' szükséges intézkedést, s egy zseblőt tetten kapván, miután többetüzán meghordozta, 100at vágatott rá. A' poseni lengyelek vérmes reménye kissé esökkenni kezd, mert a' király gyűlést rekesztő beszédében kijelenté, hogy a' lengyel nyelvet őtalma alá veendi ugyan, de azon törekvésnek, hogy Posen politikai s nemzeti tekintetben külön váljék a' többi tartománytul, és így statust képezzen a' statusban, hathatósan ellenáll. — Varsóban azon hír terjeng, hogy az orosz czár septemberben oda menend, s ezt a' rebesgetett új alkirályság felállításával és kiterjedőbb bocsánattal akarják összeköttetésbe hozni. — M. Ali teljességgel nincs megeléguve Said bey konstantinápolyi fogadtatásával, s azt Ponsonby l. armánykodásinak tulajdonítja. Tahir b. nagyvezérré kineveztetése sincs inye szerint, sem az új ministerség felbomlása, melly neki annyi pénzbe került. — Az europai nagy hatalmak igen szivőkön viselik a' szyr hegyi lakosok sorsát, Franciaország és Ausztria nemrég tetemes somma pénzt küldött segítségökre, és Anglia lobogója alatt igéri meg nekik az őtalmat, és lobogóját egy hegyre kitűzette. Beirut előtt hat angol hadi hajó áll. Szzyria belsejében az angol mindenütt a' hely fölvetelével foglalkozik.

Pest

szerda, sept.

FOGLALAT: M...
tatása;
sületgy
eperfate
miatti v
szágygyü

Ö cs. s apo
kir. tárnokmeste
S o m b o r y Imr
kévé kinevezni,
személyü-táblán
táblai bárót és D
sebben kinevezni
C s á s z á r
(szül. Stürgkh gr

Nádor Ö cs
rás gr. V a l d s t
Alcsutról Bécsbe

A' nm. mag
Ferencz ugyanott
czad-ellenörre,

Özvegy K
férje meghagyása
veskedett. Pester

Jövő szom
kapu melletti dal
ma“ hősi opera
Auber, mellyben
csés föllépni. Jöv
először adatik: „S
a' magyar tudós
lasztmányi titokn

Kliegl gépei
nak a' gépeire ná
e' napig, időnkér
ezennel a' tisztelt
s érdekezésben ug
mint érdekezésben
közások. Pázmán
20 fr. Bajza Józse
tőségétől átvett a
fr. Hevesmegyei a
ur adakozása 5 fr
kr. C) Nálam tett
1 fr. Kanyó Mihál
István ur 10 fr. H
M. M. ur 40 kr. Né
lett) 25 p. fr. A' n
kr. pengőben és e
előlegezés 160 p.
sen 86 fr. c) level
9 kr. S így jelenl
ne hagyjuk veszni
hagyjuk veszni a'
not szerzendünk n
gártársam von töl
janak gyűjtők ho

Miután a' p
felállitása miatt
dik évi Jakab nap
szükségeinek s d
a' t cz. pesti házb
kik a' főnebb érin
sületnek bérbe bo
kinyilatkoztatni.

(A' helv. hi
gelikusok Pesten
lek József gr. m
hivott össze s a
megegyeztek, ho
hanem Vay Miklós
megosztatni, veg
kalmat. Fáy Andr
rendszer megtöré
bölcsőben ringott

*) Kliegl ur a' H
közleménye ny
hivatalra

**) Epen végzem
eddig már 30
zám fog majd